

SZERKESZTŐI IRADA

Belmagyar-utca 27-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adának vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 38. szám

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egy cztimetryni tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok érdekvésményben résztulnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilttéri czikkok:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

A polgármester lovagrendje.

Albach Géza urat, Kolozsvár város polgármesterét a király újabb kitüntetésben részesítette. A harcosdosztályú vaskorona rendet adományozta neki.

Eddig nagyságos királyi tanácsos polgármester volt, most e mellett még így is irhatja magát: Lovag Albach Géza stb.

A város első tisztviselőjét ért eme legfelsőbb kitüntetés kétségkívül sokaknak örömet okozott Kolozsvárt, mert ugy okoskodnak, hogy ha érdemrendes férfiú a város polgármesteri székében, hát annak érdemes embernek is kell lenni.

És nekünk sincs semmi okunk Albach Géza úrtól sem az érdemrendet megirigyni, sem az érdemet tőle elvitatni.

A kik a felségnek kitüntetésre ajánlották Kolozsvár polgármesterét, azoknak tudniok kell ennek olynemű érdemeiről, vagy legalább is érdemesüléséről, a melyekkel szemben a felségnek is meg kelle hajolnia és elismerése külső jelöl a vaskorona rend harmadik osztályú keresztjét adományoznia.

Kétségtelen dolog, hogy a kitüntetésre való ajánlásban kellőképen megokolták a kitüntetésre ajánlott férfiú érdemeit, melyet ez a közügyek szolgálatában szerzett, mert különben a felség személye körüli miniszterium nem terjesztette volna a felség elé az ügyet.

Hát mi sem akarunk semmit eltagadni az érdemekből. Sőt ellenkezőleg bizonyos lelki megelégedést szül bennünk, ha látjuk, hogy a közügyekben buzgólkodó férfiak érdemei elismeréssel találkoznak. Nem vagyunk ugyan barátai az érdemek ilynemű külső jelekben való elismertetési módjának, de ha már divatba van, hát csak éljenek vele, a kiknek tetszik a dolog.

Albach Géza urnak is csak gratulálni tudunk ehhez a lovagrendhez s kívánjuk is viselje sokáig békességgel.

Ámde bármennyire örülünk is a magas kitüntetésnek, — valójában megdöbbsz az a legfelsőbb kézirat, a mely e kitüntetést adta hírül.

Egyebek közt ugyanis ez foglaltatik a felség kéziratában: „a közügyek különösen a katonai férőhelyek (?) létesítése körüli szerzett érdemei elismeréséül” stb.

Tessék már most komolyan gondolkodni mindenkinek: voltaképpen miért is dekorálták Kolozsvár polgármesterét?

Hát semmi egyébért, mint egy esetlegért.

Történetesen az Albach Géza ur polgármestersége idejére esik néhány katonai laktnának (quo jure: férőhely) a felépítése.

Már most önként előáll a kérdés, hogy mennyiben van nagyobb szerepe e dologban, a polgármester ur személyes ügyessége, vagy különösebb buzgóságának és menyiben az ugy nevezett: v a k e s e t n e k.

A mennyire mi tudjuk azoknak az ntőbbi időben épült katonai laktnának nem Albach Géza ur volt sem a kezdeményezője, sem az intézője, sem az építője, sem pedig az építési költségek hordozója.

Kezdeményezte a képviselet, tervezte a városi főmérnök, felépítette egy vállalkozó, s intézte egyik városi tanácsos, mint azon ügyben referens.

Jól vannak tervezve azok a laktnának?

Hát akkor miért nem dekorálják a tervező főmérnököt?

Jól vannak építve azok a laktnának?

Hát akkor miért nem dekorálják az építőmestert?

Jól voltak intézve a laktnának építési ügyei?

Hát akkor miért nem dekorálják a katonai ügyi előadót?

És miért dekorálják épen a polgármester urat olyan dologért a melyben ő vajmi keveset tehetett és vajmi kevés érdemesítette magát.

De még akkor is, ha tényleg csak ugyan elismerésre méltó ügybuzgalmat és fáradságot fejtett is ki a polgármester ur, kérdjük: egyáltalán lehet e néhány katonai férőhely (?) létesítése közül olyan érdemeket szerezni, a melyek a legmagasabb kitüntetésre méltók?

Iskolákat létesített, vagy valamely kulturális vagy gazdasági és ipari intézményeket teremtett a polgármester ur?

Igen! Nő akkor mi is azt mondjuk, megérdemelte azt a lovagrendet.

De kaszárnnyáért — a melyek Albach Géza ur személyes tevékenysége nélkül is felépültek volna — adományozni érdemrendet olyannak a ki abba nem is érdemesítette magát, — ez csakugyan olyan dolog, a melyet sem a kitüntetésre ajánlók, sem a felség személye körüli miniszter nem fontolt meg eléggé.

Eanyiben tehát az Albach Géza uratért kitüntetés értéke egyáltalán nem nyomhat annyit sulyban, hogy annak különösebb jelentőséget tulajdonítsunk.

Am, ha azzal indokolják a kitüntetést „a közügyek körül szerzett érdemei elismeréséül”, hát ez oly ták fogalom, a melybe még a katonai férőhelyeket (?) is befoglalhatták volna, minden tüzetes megjelölés nélkül is.

De kifejezetten a katonai férőhelyek (?) létesítésében látni kíválón érdemesültnek Kolozsvár (a kis Athéne) polgármesterét és e czimen felruházni érdemrenddel, ez már csakugyan olyan dolog, a mely e város közönségének nem sok örömet okozhat s a kitüntetésre nézve nem járhat a megillető dicsőséggel.

Zsidók egyházi autonómiaja.

A zsidó vallás reczepeziójáról szóló törvényjavaslat kapcsán a „Bp. H.” mai száma figyelemreméltó cikket közöl, melynek írója a zsidók részére egyházi önkormányzatot sürget.

Czikkiró szerint törvényileg kimondandó volna, hogy Magyarországon a zsidó vallást követő honpolgárok egy, önkormányzattal joggal bíró izraelita egyházat alkotnak. Vagyis adassék a magyar zsidóságnak egyházi kötelek, mint a hogy a többi bevett vallásfelekezet egyházat alkot, unitáriusok, szerb és román keletiek, protestánsok, egyaránt. Az ily egyházak küzjogi zárttestületek, — melynek nem lehet akárci tagja, hanem csak ha abba annak rendje szerint felvétetik. — A porosz luteránus, a szerb állampolgár, vagy az osztrák katolikus nálunk templomba ugyan járhat, de a saját külföldi lelkesének illetőségé alá tartozik, addig, mig forma szerint előbbi egyházi kötelekét fel nem oldja s a magyar egyházi hatóság kebelébe fel nem vétetik. Irányi Dániel csakugyan nem volt antiszemita és liberálisnak is volt oly igaz, mint Beksis és Berzeviczy, de midőn a magyar zsidóknak minden jogot megadónak vélt, határozottan azon nézetet volt, hogy e jogegyenlőséggel csakis magyar polgártársainknak tartozuk, vagy azoknak, kik itt honosítottak szereznek, de az egész világ, Galiczia és Oroszország zsidóinak nem.

Mondja ki a törvény, hogy a magyar zsidó egyház önkormányzati jogait egy több tagból álló igazgatóság által gyakorolja melynek élén egy főrabbi áll s az igazgatóság széke Budapest s ügykezelési nyelve a magyar. Ez igazgatóságot a kérdletekre beosztott zsidó hitközségek választják, a lélekszám arányában egy vagy több szavazattal. Az ortodox és neológ czivódása között az államra, választani mindenki fog, mert a ki nem választ, az igazgatóságból kimarad, de hatóságának mégis alá lesz rendelve, miután állam csak a törvényes képviseletet ismeri el.

kormányzó testületének s általa érintkezik a a hitközségekkel. Ha ily konzistorium mellett a zsidók kongresszust is akarnak, önkormányzatukat ez irányban a törvényhozás belegyezésével fejleszthetik, mely magyar törvényhozás a protestánsok zsinattartási jogát és a görög keletiek kongresszusait is törvénybe iktatta.

Nem feladatunk a magyar zsidó egyház szervezetét a kormány helyett az országgyűlés számára megfogalmazni, de rámutatunk a javaslat bőségségére. A szertartásokat nem keressük s a zsidó konyha szabályaival sem törődünk, hanem a zsidó iskolákkal igen, a tanítóképességgel és papneveléssel s hogy egyházi hivatalt a zsidó hitközségekben csak magyar honpolgár, az állam által elismert bizonyítvány alapján viselhesen. Ez nem jogcsontítás a vallásszabadságon, ez az állam felügyeleti jogának folyománya, de mely csak ugy érvényes, ha törvénybe iratik.

A zsidó vallás kérdésében is áll: elara pacta boni amici. Meg kell nyerni teljesen a zsidóságot a szabadság által a magyar nemzetnek. A zsidó receptot tehát véglegesen kell elintézni és ugy, hogy a zsidóság, a magyarság, a kultura és az államérdek a törvényben egyaránt megóvassanak.

Bokross Elek ügye.

Bokross Elek bűnvádi feljelentésével szemben Györfy Gyula orsz. képviselő, mint Montbach Sándorné megbízottja a következő feltevése bűnvádi keresetet nyújtotta be a kolozsvári törvényszékhez:

A tekintetes kolozsvári kir. Törvényszék bűnfenyítő osztályához

Fellebbezése:

Öz. báró Bánffy Ádámné, sz. báró Wesselényi Mária, férjezett Montbach Sándorné, mint k. gyermekei t. és t. gyámjának (l. Válaszút) képviselve dr. Györfy Gyula ügyvéd által Budapest, IV. k. Lipóttutca 36.

Bokross Elek orsz. képviselő és a képviselőház alelnöke ellen, Budapest VIII. k. Múzeumutca 3. szám a.

A 2221/93. bftó szám alatt hozott I. bírói határozat ellen

Tekintetes kir. törvényszék!

Bokross Elek ellen a btkv. 335. §-ába tiltkózó — és annak 356. §-a szerint minősülő sikkasztás, — továbbá a 361. §-ába tiltkózó — és annak a 362. és 363. §-ai szerint, minősülő hitlen kezelés büntette miatt gróf Klebelsberg Zdenko által tett fenytő feljelentésem tárgyában 2221/93 bftó szám alatt hozott megszüntető elsőbírósi határozat ellen, az iratoknál igazolt jogi képviselőm dr. Györfy Gyula ügyvéd által bejelentett fellebbezésem

Indokait

törvényes határidőben bator vagyok a következőkben előterjeszteni:

Még mielőtt a fent idézett sérelmes határozat nekem, a közvetlenül érdekelt félnek, avagy bár volt meghatalmazottnak kézbesített volna, ezen határozat a fővárosi napilapok utján nemcsak nyilvánosságra hozott, de ezzel egyidejűleg közzétett az azon bűnvádi feljelentés szövege is, a mely támaszkodva a Bokross Eleknek sürgősen kézbesített megszüntető elsőbírósi határozatra — ellenem hamis vád és rágalmazás czimén ezen kir. Törvényszékhez benyújtott; tehát az elsőbírósi megszüntető határozata, mielőtt jogerőre emelkedhetett volna; mielőtt a velem közöltetett volna és az ellen én a törvény által biztosított jogorvoslattal élhettem volna: annak alapján én mint hamis vádaskodó és rágalmazó, a nyilvánosság előtt pellengérré állítottam.

Ennélfogva nemcsak a materiális igazság kiderítése, hanem a nyilvánosság előtt ily brutális módon megtámadott hírnevem sértetlen megóvása is elodáztatlan kötelességem teszi, hogy a Bokross Elek ellen emelt vádjaimat kérelmetlenül bebizonyítsam.

Nem zárhat el engemet e bizonyítástól a megszüntető határozatban kifejezésre jutott, de — a mint alább kimutatni fogom — mesterségesen megtervezett első bírói cogitáció; de nem tántoríthat el azon példátlan terrorizmus sem, a melyet az ügynek eddigi folyamán Bokross Elek panaszolt ellenem, a gyöngye nő ellen több ízben sikertelenné kísérelt meg.

Ily megfélemlítési kísérlet volt az, a midőn Bokross Elek azon legsajátabb tényemért, hogy kiskora fiam érdekében, ugy is mint anya, a természet ösztönéből, ugy is mint gyama, törvényes kötelességből kifolyólag, kénytelen voltam ellene fenytő feljelentésem megtenni: ezért férjemet provokálta, meg lévén győződve arról, hogy én, a hitves, a férj miatti halálos aggodalmak sulya alatt, az anyai és gyámi kötelességeiről megfeledkezve, panaszomat vissza fogom von-

ni. A kihívásnak más czélja nem lehetett, mert épen Bokross Elekről, ki nagy jogász hírében áll és a ki e czimen a magyar parlament joggyűj bizottságának elnöke; mondom, egy ily kiváló jogásztól feltételezni sem lehet, hogy ő a büntető törvénykönyv által tiltott cselekmények megtorlása iránt emelt panaszok eldöntését fegyveres uton megoldhatónak képzelte volna.

Mindazonáltal ő ezen fegyveres megoldást ismét megkísérelte, midőn a fent idézett sérelmes határozat neki kézbesítettet, de nem sikerülvén, ugyancsak ezen sérelmes határozat alapján, de annak jogerősségét be nem várva, engemet panaszolt be rágalmazás, illetve namis vád miatt; és noha tudta, tudnia kellett, hogy ezen panasz még eljárás tárgyát sem képezheti ez idő szerint, azt a lapokban közzététetni engedte.

És miért e kvalifikálatlan támadás egy nő hírneve ellen? Talán azért, mert anyai és törvényes kötelességemnél fogva és a rendelkezéseimre álló kifogastalan bizonyítékok alapján elég vakmerő voltam és vagyok, illetékes bíró előtt azzal vádolni Bokross Elek panaszoltat, hogy az ő hűségére bízott kiskora gyermekem vagyonát tiltott módon megkárosította; azzal hűtelenül sáfádkodott s részben a saját céljaira fordította és fruktifikálta.

Mintthogy pedig én ezen vádjaimat nemcsak változtatlanul fentartom, hanem azokat kész is, képes is vagyok in optima forma bizonyítani a bíróság előtt és mintthogy továbbá neheztelt megszüntető határozat e bizonyítást kizárja és engemet bizonyítékaim kivételre és minden objektiv indok nélkül, egyszerűen panaszolt törvényes módon kitégíthető bosszújának szolgálatná ki: ennél fogva kénytelen vagyok mindenek előtt magával a sérelmes határozat keletkezésének előzményeivel foglalkozni; ennek során ki fogom mutatni:

I-ör kihallgatásomat megelőzőleg és kihallgatásomkor elkövetett bírói szabálytalanságokat;

II-ör ki fogom mutatni, ezen szabálytalanságok segélyével, miként állítottott össze ellenem egy megsemmisítő tényállás;

III-ör ki fogom mutatni, hogy egy szabályosan keresztülvitt nyomozat esetén a vizsgáló bíró mindazon bizonyítékokat, a melyekre fellebbezésem során hivatkozni fogok, igen könnyen megszereshette volna s akkor nem lett volna kénytelen a bíróság egy megszüntető határozatot hozni.

Ad. I. Az első bűnvádi feljelentés Bokross Elek ellen 1893. évi március hó 13-án adatott be. Az eljárási szabályok és törvényes gyakorlat szerint, ezen feljelentés tartalmáról senkinek sem szabad tudomással bírnia mindaddig, mig a panaszos kihallgatása által nincs megállapítva, hogy a feljelentés nem apokrif; hogy azt a panaszos változtatlanul fentartja, módosítja, vagy épen visszavonja. Mert hiszen vagy kiderül ezen kihallgatásnál, hogy a feljelentés egy hamisítvány és akkor minden további lépés mellőzésével egyszerűen félre tessék; vagy a panaszos visszavonja és akkor sem szolgálhat további eljárás alapjául; vagy pedig olyképpen módosul, hogy egészen új tények és új bizonyítékok alapján, — egy egészen új ügyben kell a bíróságnak eljárnia; — világos tehát, hogy a magánfél által beadott feljelentés csak is a panaszos kihallgatása után képezheti egy büntügy kiindulási pontját és a bírói eljárás alapját. Azonban ezen diszkréció teljesen figyelmen kívül hagyottt ezen ügyben, mert mielőtt én kihallgatva lettem volna: a panasz feljelentés tartalma és kifejezései miatt férjem és gróf Klebelsberg Zdenkó, Bokross Elek által provokáltat; ugyancsak ezen panaszfeljelentés követetében Bokross Elek és Béla az éveken át hibában sürgöttet számadást nekem nyomban átadták; ezen számadást 1 % alatt hiteles másolatban csatolom; ezzel kapcsolatosan Bokross Béla és Elek a panaszfeljelentés megerősítésére czéljából, még mielőtt én kihallgatva lettem volna, de a panaszfeljelentés után ellenem 2846/93. p. sz. alatt nemcsak felhívási pert indítottak, hanem ezen kereset összes mellékleteivel együtt alkalmuk volt becsatolni, azon büntügy irataihoz, a mely ügyben én, a panaszos, még mindég nem voltam kihallgatva; végezetül Bokross Béla az általam bepanaszolt Bokross Elek onokadosa és mentő tanu, motu proprio megjelenik a vizsgáló bírónál és hivatkozással a btkv 230. §-ára kihallgatást kéri, azt a vizsgáló bíró elrendeli és 9 éves jegyzőkönyvben veszi fel vallomását egy oly ügyben, a hol a panaszos a feljelentésre nézve még mindég nem volt kihallgatva. Ezen tényeket bizonyítják az előnyomozat iratai.

A vizsgálóbíró az én kihallgatásom iránt úgy intézkedett, hogy az a fentebb elősorolt adatgyűjtést meg ne előzze; azonban engemet betegeskedéssel akadályozott, hogy az előbbiekre való tekintettel, messze kitölt határnapra az idézésre előtte megjelenhessek, miért is orvosi bizonyítvány alapján kértem, hogy engemet lakásomon Válaszútban hallgasson ki, nehogy miattam az ügy késedelmet szenvedjen.

Ezen kérelmemet a vizsgálóbíró nemcsak kedvezően intézte el, de váratlan gyor-

sasággal és minden előleges értesítés nélkül két nap mulva foganatosította is, megjelenvén egy tollnok kíséretében Válaszúton, hogy engemet kihallgasson.

Maga a vizsgálóbíró által felvett kihallgatási jegyzőkönyv konstataálja (l. A mellékletet), hogy engemet betegem talált a szobámban; azt meg én teszem hozzá, hogy férjem nem volt otthon és hogy a vizsgálóbíró megjelenésekor többen voltak a szobámban jelen, a kiket, midőn a vizsgálóbíró előadta jövetela czélját — a szobámtól csupán egy tapeta ajtó által elválasztott mellékszobába küldtettem.

Erra kezdetét vette a kihallgatás, melyről a felvett jegyzőkönyv az iratoknál van; miután ezen jegyzőkönyv másolatából annak tartalma tudomásomra jutott, azonnal konstataáltam, hogy az nem tartalmazza az én vallomásomat és hogy vallomásom lényege ezen hivatalos jegyzőkönyvben ugy nem fog módosítottat és formulázottat, mintha én a sikkasztás vádját visszavontam volna, és ezzel a bünténnyel csak az esetben akarnám vádolni Bokross Eleket, ha a számadások rendén csakugyan kiderülne, hogy panaszolt a reá bízott pénzebből jogtalanul visszatartott; ezen hivatalos jegyzőkönyv továbbá beismerteti velem, hogy Budapest 1892. évben a koronázási jubileum alkalmával a panaszolt 4120 frttal is elszámolt volna, s hogy én akkor azt, miszerint ezen pénzeket Bokross Elek más czélra fordította, mint a mire adva volt, tudomásul vettem volna; beismerteti, illetőleg azt vallatja velem a jegyzőkönyv, hogy én ezen értelemben is utasítottam gr. Klebelsberg Zdenkót a bűnvádi panasz megírására stb.

Természetesen, hogy ily beismerések és nyilatkozatok alapján a bíróság határozata nem lehetett más, mint a 2221—93. szám alatti; de ha a kihallgatási jegyzőkönyvben foglalt vallomásom épen ezen döntő körülményeket illetőleg tévesen vettetett a vizsgálóbíró által jegyzőkönyvbe? Mert én ezen a leghatározottabban kijelentem, hogy kihallgatásom alkalmával a vizsgálóbíró sem nem azokat a kérdéseket és nem ugy tette fel, a mint jegyzőkönyvre vettette; sem vallomásomat nem ugy dikálta be, a mint én a hozzám intézett kérdésekre válaszoltam.

Értem állításom súlyos voltát, és ha becsülete, az ezen kihallgatási jegyzőkönyv hamis adataira alapított megszüntető határozat miatt a rágalmazási és hamis váddal megtámadva nem volna, talán ezen állítás és annak a bizonyítására nem is vállalkoznám, most azonban az önvédelem kényszerít reá.

Első sorban maga a kihallgatási jegyzőkönyv nyújtja állításom bizonyítékát. Ugyan is az ezen jegyzőkönyv szerint is a hozzám intézett első kérdésre határozottan kijelentettem, hogy a nevemben beadott feljelentés előttem felolvastott s hogy az az én utasítalomnak megfelelt; sőt a második kérdésre adott válaszomban az annak alapjál szolgált tényállást is ugy, a mint arra emlékeztem, előadtam.

A második feljelentésre vonatkozólag a kihallgatási jegyzőkönyv szerint is ugyanily határozottsággal nyilatkoztam azzal a különbséggel, hogy ezen második feljelentés előttem szó szerint felolvassa nemlett, mindazonáltal az én utasításom szerint előleges meghallgatásom és jóváhagyásom mellett adott be; tehát ezt is teljartalmulag magamévá tettem.

A feljelentések tartalmához való ezen határozott ragaszkodásom dacára a kihallgatási jegyzőkönyv a 3. kérdéssel ismét visszatért erre részletesen és ott már beismerteti velem, hogy mikor Bokross elszámolt Budapest, tudomásul vettem, miszerint a Berkovits-féle 4000 frtot és a banknak fizetendő 3000 frtot nem fordította a meghatározott célra, és csupán az ellen tettem kifogás, hogy nem rendesen számolt el; a 12 kérdés pedig és az erre adott válaszomban azt ismerteti bé velem, hogy én megengedtem annak a lehetőségét, miszerint a panaszolt összegeket Bokross a hitbizomány javára fordíthatta, csupán erről számadást követelt de nem bűnvádi eljárást szorgalmazok; végül a 13. képtelen kérdésre azt válaszoltam: velem, hogy én nem állítom határozottan, mintha Bokross Elek a 3000 frtot elsiszkasztotta volna, s ezzel csak az esetre vádalom, ha a számadások rendén kiderülne, hogy a 3000 frtot csakugyba jogtalanul visszatartotta; és csak az esetben kívánom bűnvádi üldözését, ha a jogtalan visszatartás bizonyítható volna! tovább, hogy ily értelemben utasítottam gróf Klebelsberg Zdenkót bűnvádi panaszom megírására is!

Az kétségtelen, hogy a midőn én az 1. 2. és 3. kérdésekben a bűnvádi feljelentést teljartalmulag a magaménak ismertem el és az egész határozottan fentartottam, akkor a vizsgálóbírónak nem volt joga ezt a kérdést kerüli utakon és keresztkérdések által meggyengíteni akarni, mert hiszen én nem voltam vádlott, ki ellen hiteles vizsgálatot kell folytatnia; de ha már tette: akkor, ha komoly és lelkiismeretes akart volna lenni, kötelessége lett volna, engemet figyelmeztetni azon vastag ellenmondásra, a mely az 1. 2. 3. kérdésekre adott feleleteim és a 8. 12. 13. kérdésekre tett vallomásom lényeg-

ge között fenforog. A vizsgálóbíró azonban nem figyelmeztetett ezen ellenmondásra, nehogy azt esetleg eloszlatassam.

De a kihallgatási jegyzőkönyv tartalmának valótlanságát magamon kívül, ki az oszt. prind szerint szintén tanu vagyok és hit alatt vagyok kihallgatandó — más tanukkal is képes vagyok igazolni. Ugyanazok, kik midőn a vizsgálóbíró engemet szobában meglepett és velem voltak, a kik a kihallgatás miatt távozni voltak kénytelenek, ezek — mint fennebb említettem — a szomszéd-szobába mentek, melyet az én szobámtól csupán egy tapeta-ajtó választ el, és a kihallgatás folyama alatt ott szorultak. Minthogy az aiton keresztül hallszik minden szó, ezek akarva, nem akarva, fültanui voltak az egész kihallgatásnak; bámulva konstátálták, hogy a vizsgálóbíró másként intézi a kérdést és másként diktálja jegyzőkönyvre; másként mondatolja tollba az én vallomást, mint a hogy én azt mondom. Ez a tapasztalat arra az elhatározásra bírta a fültanukat, hogy ők is feljegyezzék az egész kihallgatást; fel is jegyezték és ezen feljegyzés másolatát van szerencsém 2. l. alatt csatolni, melynek tartalmára kérem dr. Nagy Albert (1. Vallás-uton) tanut, ki a feljegyzést tette; továbbá Montbach Sarolta és Montbach Jenő tanukat (laknak Vallás-uton) kihallgatni, illetve kihallgatásukat elrendelni.

A hivatkozott tanuk, kik az egész kihallgatás alatt együttesen jelen voltak a szomszéd-szobában, hit alatt teendő vallása és az én vallomásom által be lesz bizonyítva, hogy kihallgatásomkor tett vallomásim rendjén a panaszfeljelentés tartalmából egy jöttát sem vontam vissza; de be lesz bizonyítva az is, hogy ez alkalommal Bokross Elek ellen még további 28,000 ft elszakasztása miatt panaszkodtam.

A kihallgatási jegyzőkönyv és a 2. l. alatti feljegyzés egyszerű összehasonlításából is különben kitűnik, hogy melyik felel meg a valósnak, mert a míg a kihallgatási jegyzőkönyv kérdései és feleletei természetellenesek, illogikusok: addig a 2. l. alatti egyszerű természetessége és a helyzetből folyó logikájánál fogva is inkább megfelel a kihallgatás formájának.

Az összehasonlítás kedvéért csupán egy példára akarok utalni.

A kihallgatási jegyzőkönyv szerint a 13. kérdés a következő: „Az említett 3000 forint összegnek rendeltetésétől való állítólagos elvonása miatt, minő hátrányokat szenvedett ön.” Felelet: „Egész határozottan nem állíthatom, hogy Bokross Elek a 3000 forintot elszakasztotta volna.” stb. Ugyan kérem: az adott esetben a feltett kérdésből, mely a károsodást puhatolja, miként juthatott volna bárkinek eszébe, még ha jogi szakember is, hogy a feleletet a sikkasztás vádjának visszavonásával kezdje? miként juthat egy asszonynak eszébe, hogy „egésznek rendeltetésétől való elvonásában” mindjárt felismerje a sikkasztás büntetőjogi lényegét és azonnal nevére nevezze, hogy vissza is vonhassa mindjárt? és miként lehetséges, hogy ez szerint, hogy valaki az én hátrányokról beszéljen, a melyek iránt kérdezik; hanem egy körömfönt okoskodással, a miben a feltett kérdésre egy jótta válasz nem foglaltatik csupán csak azon igyekezésk, hogy a saját maga által emelt vádat lerontsa? Ily őrlt nem létezik; magam sem vagyok az.

Egyébiránt a 2. l. alatti szerint tényleg intéztetett hozzám egy kérdés, mely egyenesen arra kíváncsi, hogy Bokross cselekményét sikkasztásnak tartom-e? e kérdés különben ez: „Határozott sikkasztás-e a 3000 ft? vagy nem mondjuk annak?” szolt hozzám a vizsgálóbíró, mire én következőleg feleltem: „A törvény majd kideríti, hogy mi; én nem tudom.” A mily tapintatlan volt a kérdés feltétele, mert hiszen én nem mint jogi szakértő szerepeltem, épen oly természetes az én feleletem, mert hiszen a minősítés nem

az én, hanem a bíróság dolga. Igen ám, csak hogy nem is ez volt a kérdés célja, hanem alkalom nyújtás a visszavonásra s miután ezen alkalmat megtagadni nem voltam hajlandó, kénytelen volt a vizsgálóbíró ur ezen kérdés és feleletet az idézett módon venni fel a kihallgatási jegyzőkönyvbe; t. i. a 13. kérdésben nem beszél sikkasztásról, csak hátrányról, de velem egy egész jogi előadást tartat a sikkasztás vádjának visszavonásáról.

Méltán mértilhet fel a kérdés, hogy ha vallomásom nem vétetett fel helyesen, avagy épen meghamisított: miért írtam alá a kihallgatási jegyzőkönyvet?

Mindenekelőtt ismételtlen konstátálom, hogy beteges voltam; férjem távol volt s ily körülmények között, minden előleges értesítés nélkül lepett meg a vizsgálóbíró; konstátálom továbbá, hogy én bíróság előtt soha még nem fordultam; és hogy bírói aktusát soha sem láttam. A vizsgálóbíró által férjem távollétében meglepetvén, a kihallgatás alkalmával összes szellemi erőmet arra kellett fordítanom, hogy feljelentésem adatait, körülményeit emlékembe visszaidézzem; én tehát nem figyeltem oda, hogy a vizsgálóbíró miként mondatolja tollba a már feltett kérdéseket és az arra adott feleleteimet, hanem mindig a felett gondolkodtam, hogy a tényeket emlékembe felírassam. Különben feltételezni sem mertem még gondolatban sem, hogy a vizsgálóbíró ne a valósságot foglalja a jegyzőkönyvbe.

Erre maga Bokross Béla felel, azt állítván, kihallgatási jegyzőkönyv kezdetén tett nyilatkozatában, hogy erről őt férjem Montbach Sándor és gróf Klebelsberg Zdenko értesítették. Ezen állítás valótlanságát nevezetleg fogják megczafolni, kiknek kihallgatása ezen körülményre elrendelendő lesz; de az állítás valótlansága, vagy helyesebben az, hogy Bokross Béla a feljelentést tényleg olvasta, kitűnik a jegyzőkönyvbe foglalt azon további vallomásából, a hol azt mondja: „Ugy értesültem gróf Klebelsberg Zdenko úrtól, hogy előtte gyanusnak tűnt föl és a feljelentés rendjén is kiemeltetett az” stb. Honnan tudta tehát Bokross Béla, hogy a feljelentés rendjén mi emeltetett ki, ha a feljelentést nem olvasta?

További kérdés, hogy Bokross Bélának kihallgatását miért foganatosította a vizsgálóbíró? és szabad volt-e neki egyáltalán ily fontos kérdésben a törvényszék és az ügyész véleményének kikérése nélkül határozni? s mert határozatában ezen ténylet a vizsgálóbíró egyáltalán nem indokolja, fel kell tennem, hogy e tekintetben a tanu által indokolt felhozottakat fogadta el mérvadóknak. Lásunk tehát ezen indokokat.

Bokross Béla önként jelentkezett mentő tanu előadja, hogy ő birtokában van mindazon bizonyítékoknak, a melyek Bokross Elek elleni gyanúsításaim és vádaskodásaim alaptalanok napnál fényesebben képesek bizonyítani. Ez nem ok, mert az én kihallgatásom előtt nem Bokross Béla, de még a vizsgálóbíró sem tudhatta, hogy vajjon a feljelentést magamnak vallom-e? azt nem-e vonom vissza? nem-e módosítom? nem hozok-e fel új tényeket? stb. No de hát Bokross Béla az én kihallgatásom előtt mentő tanu akart lenni minden áron — alább megfejttem, hogy miért? — és ezen okvetlenkedést a btkv. 230 §-ára alapította. Szószert idézem ezen törvényszakszt: „A ki oly tény vagy bizonyíték tudomásával bír, melyektől ártatlanul vizsgálat alá vont egyének felmentése vagy ártatlanul elítélnek kiszabadulása függ, és azokat akár az illetővel vagy hozzátartozóival, akár az illető hatósággal nem tudatja, ámbár azt magának vagy hozzátartozóinak vagy más ártatlan személynek veszélyeztetése nélkül megtehetné volna: vétséget követ el és három évig terjedhető fogsázzal büntetendő.”

Abban a pillanatban, mikor Bokross

Béla ezen törvényszakszt sulya alatt mentő tanuval jelentkezett, igen bölesen tudta és a vizsgálóbírónak is tudnia kellett, hogy az én feljelentésem által panaszolt cselekmények, minthogy azokra én még ki sem voltam hallgatva — a nyomozás stádiumába sem jutottak; tehát az én feljelentésem alapján Bokross Elek még ma sincs vizsgálat alá helyezve avagy elítélve. De Bokross Béla ugy-látszik, mintha Bokross Eleknek vizsgálat alá helyezését és elítélését az ügyben márfelőlre látta, és azért ezt az immens veszély pillanatában a mentő szerepét betöltöni. Csak hogy ebbeli buzgalomban igen rosszul választotta meg az ürügyet, mert a btkv. 230 §-ának idézett szövege bizonyítja, hogy ő e bűnpertbe, a vizsg. bíró segítségével minden törvényes ok és alap hiányában — egyszerűen betolakodott.

Felmerül a kérdés, hogy az előnyomozat rendjén, a legelőbbi eljárás, szabályok vastag megsértésével miért volt szükséges a nyomozat, helyesebben Bokross Elek panaszolt érdekében, hogy Bokross Béla tanuként jelentkezett és ily minőségben a panaszolt megelőzőleg kihallgattassék? Megadják erre a feleletet a tények.

Bokross Elek jól tudván, hogy a meghatározott czélra rendelkezésére bocsátott összegekről beszámolni nem tud; és nehogy ez megállapítható legyen, minden sürgetés dacára következtetésen kitért és megtámadta számadásainak szabatos előterjesztését. — En azonban az ezen felelkezésen III. pontja alatt felsorolando adatokból meggyőződésről arról, hogy Bokross Elek a belé helyezett bizalommal viszonált és hogy tényleg ezen visszacsúszó elpárlatolása miatt nem akar elszakolni: beadtam ellene a fenytő feljelentést.

E ténylet azzal akarta parirozni, hogy 2846—93. szám alatt egy felhívási kereset komponált és adott be ellenem és ugyanakkor nekem megküldötte az 1. alatti számadást, azzal a czélkattal, hogy még mielőtt nekem alkalom nyújtatnék bűnvádi feljelentésem állításait bizonyítékokkal támogatni, addig e felhívási keresetet a bűnváni iratokhoz becsomposzthassa és annak segítségével ténylet fel a dolgot, mintha az én bűnvádi feljelentésem egyszerűen számadási kérdés volna.

A mint láttuk, ez a manőver a vizsgálóbírónál a Bokross Béla felléptével teljesen sikerült és abban találta folytatását, hogy Bokross Béla vallomása rendjén a felhívási keresetnek mindazon okmányait gondosan bemelelte, a melyek Bokross Elek részéről az idők folyamán teljesített fizetéseket igazolják; ezekkel bizonyítani akarván, hogy nemcsak sikkasztás esete fenn nem forog, hanem a meghatározott rendeltetéssel átadott összegeknek tul, részben a kijelölt, — részben más, de a hitbizomány javára szolgáló más czélokra, teljesítettek állítólag fizetéseket. És miként sűti ki ezt Bokross Béla? Emlékeztetek arra, hogy bűnvádi feljelentésem szerint azzal vádoltam Bokross Eleket, hogy a feljelentéshez eredetiben csatolt elismervénye szerint 1889. november 30-án 4000 forintot azon rendeltetéssel vett át tőlem, hogy ez összeget a Berkovits Bernát-féle 36.000 forintos kölcsön hátralékos kamataira köteles fordítani; a feljelentésnél Berkovits nyugtájával igazoltam, hogy az átvett 4000 frtnyi összegből Bokross Elek csupán csak 1880 frtot fordított a meghatározott czélra, — ennél fogva állítottam és állítom, hogy az átvett 4000 frtból 1120 frtot magának jogtalanul megtartott. Ezen tényállás valódiságát Bokross Béla a vele felvett tanuhalgatási jegyzőkönyv szerint teljesen igazolja, csak azt nem ismeri be, hogy az 1120 frtot Bokross Elek jogtalanul tartotta volna vissza; ellenkezőleg, vallomása során azt állítja, miszerint annak dacára, hogy Bokross Elek az 1889. novemb. 30-án a Berkovits féle kamathátralék törlesztésére átvett 4000 frtót tényleg csupán csak 2880 frtot fordított e czélra,

a fenmaradó 1220 frt mégsem képez sikkasztást, hanem e czimen a hitbizomány javára még 3 fizetett 1607 frttal többet a sajátjából, mint a neki átadott 4000 frt; ennek bizonyítására hivatkozik a következőkre:

1. hogy Bokross Elek a Berkovits Bernát-féle 36.000 forint kamataira fizetett 1887. május 9-én 1350 forintot;

2. ugyane czimen fizetett 1887. november 10-én 1377 forintot; a mely két összeg, hozzáadva az 1889. december 5-én fizetett 2880 forinthez, az e czélra átadott 4000 frtot 1607 frttal haladja tul. Feltűnő, hogy a vizsgálóbíró annyira természetesenek találta ezen előadást, hogy tanutól feleslegesen tartja megkérdezni: miként tartja össze egyeztetőnek az igazsággal, hogy az 1889. november 30-án, meghatározott rendeltetéssel átvett 4000 frtból fenmaradt 1120 frt oly fizetéseket fejtében visszatartoztassék, a melyek 1887. évben teljesítettek? nem kérdezi meg tanutól, hogy az 1887. évben teljesített két fizetésre, nem volt-e abban az évben Bokross Elek kezén a hitbizomány akkor jövedelme, mely az azon évi kiadásokat s így a Berkovits-féle kamatoztatást is bőven fedezte? És a vizsgálóbíró elfelejté megkérdezni tanutól, hogy a Berkovits-féle hátralékos kamatoztatást ki által és mily pénzből egyenlítették ki? és ha nem Bokross Elek által és az ő kezén lévő pénzből: a kiegyenlítésre neki átadott összegből fenmaradt 1120 frtot, minthogy azt Berkovits állítólag nem akarta elfogadni, noha még mindég hátralékos kamatkövetelése volt: miért nem adta nekem vissza, illetőleg miért nem kérte utasításomat? vagy legalább miért nem fizette oda Berkovitsnak akkor, midőn tényleg a kamathátralék teljesen kiegyenlítettet?

Tovább megyek; bűnvádi feljelentésem azon vadját, hogy az oztrák-magyar bank részére Bokross Elek, a feljelentéshez csatolt eredeti elismervények szerint két ízben átvett 3000 frtot tényleg a meghatározott czélra nem fordította, — Bokross Béla tanu vallomása is bizonyítja; csak azt vitatja, hogy annak visszatartása nem képez sikkasztást, mert azt Bokross Elek a hitbizomány javára más czélokra fordította s így nem magának tartotta meg; előadja továbbá, hogy azért nem fordította Bokross Elek meghatározott czélra, mert az oztrák-magyar bank esedékes követelése akkor 6478 frt volt s így azt a 3000 frt amugy sem fedezhette volna. A vizsgálóbíró ezen előadást is középszennek veszi; nem kíváncsi megtudni, hogy ha a 3000 frtot Bokross Elek tényleg a báró Báffy-örökösök más tarozására fordította: mutesse ki, hogy vajjon ezen állítólagos adósságok fizetésekor nem volt-e a hitbizománynak oly jövedelme Bokross Elek kezén, a mely azon adósságokat bőven fedezte? s egyáltalán igazolja, hogy kénytelen volt ezen adósságok miatt a 3000 forintot rendeltetésétől elvonni? A vizsgálóbíró nem teszi fel a kérdést tanuhoz, hogy a bank esedékes részleteit tényleg ki volt kénytelen végül is kifizetni?

Ismétlem, hogy a Bokross Béla tanu által előadott ezen adatokat a vizsgálóbíró minden további skrupulózítás nélkül nemcsak kétségtelenül valóknak fogadta el, hanem a mint azt a velem felvett s az iratoknál lévő mesterseges kihallgatási jegyzőkönyv is bizonyítja — ezen adatok alapján ugy hallgattott ki engemet, mintha azokkal szemben nem kellene védekeznem.

Nevezetesen: a vizsgálóbíró által történt kihallgatásom nem az én feljelentésemben foglalt vádak bizonyítékainak nyomozásával foglalkozik, hanem a Bokross Béla tanu által előadott adatokat igyekezik velem a vizsgálóbíró igazoltatni; az iratoknál lévő kihallgatási jegyzőkönyv szerint egyetlen kérdés sem intéztetik hozzám, mely az én állí-

tásaim alaposágának megállapítására vonatkoznék, — ellenben a leglényegesebb kérdések így intéztetnek hozzám. „Előljön” ez, vagy amaz; hol jön elő? azt a vizsgálóbíró velem nem közölte, — csak most látom, hogy minden kérdés tárgya a Bokross Béla vallomásában „jön elő”, illetőleg ott van fixírozva, hogy mire hallgattassam ki; sőt a vizsgálóbíró a Bokrossok által becsatolt keresetben előadott számadási tételek és annak körülményeire nézve akar tőlem vallomást, a mely felhívási keresetnek ma sem láttam.

Azt hiszem, hogy ezekben sikerült kimutatnom, miszerint a kihallgatásomat megelőzőleg elkövetett flagrans szabálytalanságok segítségével mesterségesen egy oly tényállás állítottott össze, a melyet, — ha kihallgatásom rendjén bármi csekély részben igazolani fogok, — ugy nemcsak Bokross Elek elleni vádjaim dőlnek halomra, — hanem még én leszek kiszolgáltatva egy rágalma-zási és hamis vádaskodás miatti bűnpörnek; összeállítottott pedig ez a tényállás oly módon, hogy az számomra egy kikerülhetetlen kelepce legyen. Ugyanis összekevertetett az én panaszom tényálladéka egy oly számadási perrel, a melyet én még ma sem láttam; és a melynek adataira, még ha milliomszor áttányulmányoztam volna is, csak szakember segítségével felülhettem volna; de semmiesetre sem felülhettem ezen felhívási keresetnek a vizsgálóbíró által a kihallgatás rendjén velem közölt körülményeire, — legfeljebb csak azzal, hogy azokra felelni nem tudok; vagy pedig zavarba jövén, oly feleleteket adok, a melyek ezen körülményeket igazolják. Miután pedig ez utóbbit a 2. l. alatti szerint a meg-lepetés dacára sem kihallgatásom jegyzőkönyvét a Bokross Béla tanuval előre megállapított tényállás formájára megteremteti. És pedig a mint a megszüntető 2221/93. sz. határozat bizonyítja — egyelőre teljes sikerrel.

De sikerült kimutatnom ma elsődot-tak során, hogy a 2221/93. btkv. szám alatt hozott határozat alapját képező előnyomozat alapján, nem a sérelmes határozatot, de semmiféle bírói határozatot hozni nem lehet; s hogy ennél fogva a neheztelt határozat megsemmisítésével a kir. törvényszék új eljárásra hivatalból utasítandó. Egyébiránt a következő pontban be fogom bizonyítani, hogy a sérelmes határozat érdemben is feloldandó, mert az eljáró bíróság előtt már az itt megtámadott előnyomozat adatai szerint is oly judicumok merültek fel, a melyek tisztába hozatala nélkül határozatot hozni egyáltalán volt lehetséges. A többször említett 2281/92. sz. a sérelmes határozat azon első indokával, mintha én bűnvádi feljelentésemet visszavontam volna és elismertem volna, hogy a kötem és Bokross Elek között fennforogó differencia egyelőre tisztán számadási kérdés: az elsőbbségek kimerítően foglalkoztam és az ellenkezőjét sikerrel bizonyítottam.

A sérelmes határozat második indoka, csupán az elsőből vont egyszerű következtetésnél nem egyéb és abban öszepontosul, hogy panaszlottam ugy is mint ügyvéd, ugy is mint hitbizományi gondnok, pénzek kezelésével és fizetések teljesítésével lévő megbízra, ez köztünk csupán számadási viszont állapít meg; és mert panaszlottam ide vonatkozólag előterjesztett számadása még elintézve nincs: az sincs bizonyítva, hogy a kezén lévő pénzekből jogtalanul tartott-e vissza valamit?

Hát én szívesen elismerem, hogy Bokross Elek ugy is mint ügyvéd, ugy is mint hitbizományi gondnok, a kezére bízott összegekről nekem elszámolni tartozik; sőt sajnos konstátálom, hogy ezen kötelezettségére 1889. óta hasztalan figyelmeztettem, azt soha sem teljesítette, pedig ez neki becsületbeli kötelezettségévé vált már akkor, midőn 1889. évi március 13-án az ügyvédi kamaránál töröltetvén magát, az ügyvédi gyakorlatról visszalépett és ügyvédi iróadást unokádossá Bokross Bélának adta át s azzal azokat, illetve a kiskoru ügyeit is.

AZ „ELLENZÉK” TÁRGYAI.

1893. május 2.

„A rettenetes Czár”.

Regény a rettenetes Iván korszakából.

KÉT KÖTETBEN.

Írta: Gróf A. K. Tolstoj.

Fordította Csare Filmore után: AMICA.

ELSŐ KÖTET.

XIII.

Vanyocha Persten és a pajtásai.

(Folytatás.)

(25)

És milyen szállítvány! arany, ékszer, gyöngyök és mindenféle portékák Asztrakánból!

A partok magasak voltak, a vontató kötélt vékony volt és a folyó közepén szigetek voltak, egy ponton egy szikla állott ki a sebessen rohanó folyóban és olyan kanyarulatot csinált, hogy az ut roppant veszedelemmel járt. Az én hősöm nagyon jól tudta, hogy a szállítvány miből áll. A nélkül, hogy valakinek egy szót mondtott volna, korán reggel elindult és elrejtette magát a hosszú fába. Elmult egy óra, aztán a másik, végre a dereglyét megpillantották, tizenkét főt vontatta azt egyik a másik után menve és minden erejüket megfeszítve és a fáradságtól a nyelvüket kivetve.

Jó, az én hősöm megvárta, míg a kiálló szikla vagy száz lépésnyire elhaladtak. Akkor kiugrott a rejtékből, kihuzta a kardját és a kötelet egy pillanat alatt elvágta! A vontatók rögtön mind az orrukra buktak. Hősöm rögtön megtámadta őket és oly hevesen, hogy azok mint a juhok minden irány-

ban szétfutottak! Ez idő alatt a dereglyét az ár egyenesen a sziklához vitte vissza.

A megrémült kereskedők nem gondoltak a tüzelésre, csak egy gondolatuk volt, hogy miképpen lehetne ezta helyet megkerülni és a dereglyét a rögtön pusztulástól megmen-tetni. Hősöm megragadta a kötelet és a másik kezével a fához fogva megállította a dereglyét. Hó! nyomorult bolosok! Vessétek a kardotokat és puskákat a folyóba vagy eleresztsem a kötelet és akkor meglátjuk, hogy mi lesz belőletek és a szállítványotokból! A kereskedők közül néhány már a bátor ifjú-ra czéloltak, de rögtön leeresztették fegyverüket, mert eszükbe jutott, hogy ha megölük, — akkor nem lesz senki, — aki a kötelet tartsa!

Teljesen tehetetlenek voltak, tehát elvetették a fegyverüket, néhány kivéve, akik azt gondolták magukban, hogy várjunk, míg a dereglyére jön és akkor kényelmesen megölhetjük! — De az én hősöm nem volt bolond.

„Jól van! — mondá — és most, miután a fegyvereket a folyófenékén van, mindenkitőlök válasszon utat magának! Más szavakkal, mindenik ugorjon a vízbe!” Néhányan közülök hajlandók voltak ellentállani, de ő gyorsan a fához kötötte a kötelet; kezébe vette a puskáját és egy golyót lött el a fejük felett. Erre mindnyájan a vízbe ugrottak, mint a békák.

És ő azt kiáltotta nekik: „Egyik se merjen a parthoz uszni, mert azonnal megölöm!” Nős gyermekeim, azt kérdezem tőletek, hogy ez a férfi igaz hős volt-e?

— Ó valóban az volt! — kiáltották a rablók — de mi történt a dereglyével?

— A dereglyével? — hát természetesen, hogy a kötélnél fogva a parthoz vonta!

— És mitől ember ez! olyan magas, mint Polkan! vagy mi?

— Nem, ő nincs olyan nagy, mint Polkan. Körülbelül olyan magas, amilyen én vagyok, de szélesebb vállu!

— Szélesebb vállu mint te! Eh! eh! és milyen a kinézése?

— Mint egy bátor harcos! Kondor a feje, fekete a szakállja, kissé előre hajol és laposak a vonásai: de a szemei! azoknak a kifejezése borzasztó!

— Ataman, te ugy beszélsz róla, mint ha ő valami csodálatos teremtet volna, de valahogy mi nem tudjuk azt egészen elhinni! — mert mi sohasem találkoztunk nálad nátrabb férfival!

— Soha sem láttatok jobbat nálamnál! Bolondok! Ugy soha sem láttatok valamit! En azt mondtam nektek — folytatta Persten melegséggel — én azt mondom nektek, hogy ő hozzá hasonlítva én semmi vagyok! teljeséggel semmi!

— És mi a neve annak a csodálatos teremtetnek?

— Testvéreim, az ő neve Yermak Timofeitch.

— Milyen név! de mond nincsenek neki pajtásai? Mindig egyedül dolgozik?

— Nem, nem egyedül. A hűséges pajtásokból egész bandája van, kik ügyes vezérről állt jól be vannak tanítva. De a Czár haragját magukra vonták és a Czár a katonáit elküldte a Volgához azzal a rendeltetéssel, hogy őket elpusztítsák és egy Iván Koltzót nevű közlőlk való embernek a fejét magukkal Moszkovába vissza hozzák.

— És megfogták őket?

— Igen, megfogták, de Koltzónak sikerült az ujjok között keresztül siklani és most vándorló a föld színén! Az Isten tudja, hogy hol van, de én azt képelem, hogy nem sokára ismét visszatér a Volgához! Az, a ki egyszer a Volgát látta, soha sem tud hosszabb ideig más helyen maradni!

Az ataman elhallgatott és a saját gondolataiba merült.

A rablók is elgondolkodtak. Durva fejük széles mellükre hajlott, hosszú bajuszokat és vastag szakállukat hallgatva keztek simogatni. Mirel gondolkodtak ezek az emberek itten, a rensteg erdő közepén lévő kis írtások helyen? Elvesztett ifjúságukról gondolkodtak, midőn még becsületes és törvényt megtartó polgárok voltak? vagy az ezüstös Volga vizére? vagy arra a csodálatos hőre, a kiről Persten beszélt? vagy arra a bizonyos magas alkotványra, mely a tér közepén két egyenesen álló rud közé ékelt gerendával állott? — Ez az utolsó olyan gondolat, a mi a szomorúság pillanataiban a társaság törvényen kívül eső tagjainak gyakran eszébe jut.

— Ataman! — kiáltá hirtelen az egyik rabló; Perstenhez szaladva és libegve, — őt verstyne inné a Riazan uton husz lovas emberből álló csapat lovasol, pompásan vannak felfegyverezve és aranyos egyenruhába öltözve.

— Merre mennek? — kárde Persten felugorva.

— Éppen most fordultak Poganaya — Loozba felé.

Mihelyt megláttam őket, rögtön keresztül vágattam az erdőn.

— Gyertek gyermekeim, elég régóta resteskedtünk! — kiáltá Persten — husz ember kövessen! és te, Korshoon — folytatta, az öreg rablóhoz fordulva — szintén huszat veszel magaddal; arra a helyre álljatok lesbe, a hol az összefonódott tölgyfa áll és abban az esetben ha mi későn érkezünk, vágjátok el az utjokat. Gyorsan, gyorsan, fegyverre, fegyverre!

Persten felémelte az alabárdját és szeméi ragyogtak. Egy loyális seregűl körül vett komoly tábornokhoz hasonlított.

A haramiaknak minden előbbi szabadságuk eltűnt és a legfeltétlenebb engedel-messég kifejezésének adott helyet. — Negyven rabló rögtön kivált a többiek közül és két szakaszba oszlott.

— Eh, Mitka — mondá Korshoon, a Kolomnából jött fiatal parasztnak — jöjj velünk és hozd el a botodat magaddal, lehet, hogy ottan meg kell haragudnod!

Mitka nyugodtan vett fel egy roppant vastag dorongot, a vállára vetette, s a kijelölt hely felé a többiek után ballagott; a Persten paransa alatt levő másik csapat, az utasok után a Poganaya — Loozha felé sietett.

XIV.

Egy csapás.

Mig Malyonta és Chomyak, az ők Opritchnikik kíséretében egy ismeretlen foglyot a Poganaya — Loozha felé vezettek, addig Seryebryany, kelyhekkel és palaczkokkal jól megrakott asztal mellett vidámon beszélgetett Godoonovval.

— Mozd meg nekem — kárde Seryebryany, hogy a mult éjeli mi történt a czárral? Ejfélok miért költötte fel az egész falut? Gyakran történik ez?

Godoonov a vállait vonogatta.

— A mi féléses Urunk — mondá — gyakran érez szánalmat az ellenségei iránt, és siratja őket, és gyakran, nagyon gyakran, imádkozik a lelkiükért. És abban tényleg nincsen semmi szokatlan, hogy éjféli isteni tiszteltetés öszbehív bennünket. A nagy Vassili, maga mondta, a Gregori Nazianzinhoz írott levelében: „A mi a reggel a többieknek, olyan az éjféli óra azoknak, akik imádsággal vannak elfoglalva.”

(Folyt. köv.)

Ó azonban ekkor sem számolt; én, tekintettel arra, hogy mint gyám, az árvaszéknek szintén számadással tartozom, a mit a hitbizományi gondnok és ügyvéd számadása nélkül, helyesen, vagy legalább becsületes megnyugrással nem teljesíthettem; a számadásokat minden gyanu kizárásával magukért a számadásokért követeltem. Panasztolt végre elszánta magát, nem a számadások átadására, hanem arra, hogy engemet megnyugtasson. E czélból 1892. évben, a koronázási jubileum alkalmával Budapestén az ő megbízásából felkeresett Schilling Rudolf sógora és kolozsvári kir. közjegyző, a ki férjemnek a 31. alatt eredetben idecsatolt közhitelei okiratot (???) adta át, melyről azt állította, hogy az a Bokross számadása.

(Vége következik)

Még egy szó Kolozsvár könyvtáraitól.

A „Kolozsvár“ 97. számában fennebbi czim alatt egy fulminans cikk jelent meg, melyben el van mondva, hogy Kolozsvárt 3 nagy könyvtár van a muzeumi és egyetemi kivül: az ev. ref., a kath. és az unit. főgymn. könyvtárai.

E könyvtárak — fájdalom — holt tökélettel képriselnek, annyira el vannak szigetelve a világtól.

Megengedi a cikkíró, hogy lehetséges e három könyvtárból könyvet kapni, bár egy a saját tapasztalatai, mint a másokéi azt bizonyítják, hogy alig, vagy nagyon nehezen lehet hozzájuk férni. Ismeretesebb (érted hozzáférhetőbb) két könyvtár ezek közül a ref. és unitárius főtanodáké. Mindkettő rendezetlen könyvhalma. — Nem használhatók sem a nagyközönség, sem e tanintézetek saját ifjúsága, sőt tanárai által sem.

Megengedi a cikkíró, hogy lehetséges e három könyvtárból könyvet kapni, bár egy a saját tapasztalatai, mint a másokéi azt bizonyítják, hogy alig, vagy nagyon nehezen lehet hozzájuk férni. Ismeretesebb (érted hozzáférhetőbb) két könyvtár ezek közül a ref. és unitárius főtanodáké. Mindkettő rendezetlen könyvhalma. — Nem használhatók sem a nagyközönség, sem e tanintézetek saját ifjúsága, sőt tanárai által sem.

Az után cikkíró az illető iskoláknak „roja fal“ e hanyagságot, kik a könyvtári ügyekre egyáltalán nem fordítanak figyelmet. S mégis a könyvek minden becses fajtájában gazdag eme könyvtárak elszáraztatás megmegbocsátathatatlan súlyos bűnnek tartja és jelenti ki.

A rákövetkező 98. számban ugyanaz a cikkíró már oda módosítja nyilatkozatát — hogy szavait a kath. főgymnázium könyvtárára világért sem érte, mert előtte ez nem volt akkor ismeretes. Mint most maga személyesen meggyőződött; e könyvtár szakember bármikor használhatja és berendezése nemhogy valamilyen gáncsolható volna, de, sőt épen mintaszerű.

E figyelmet érdemlő helyreigazításra bátor vagyok én is kijelenteni, hogy cikkíró ur az unit. főtanoda könyvtárát még kevésbé ismeri, mint a katolikusokét, mert ott — mint biztosan tudjuk, ébren legalább soha sem járt.

Igy tehát a hozzáférhetetlen és rendezetlen könyvhalmaszokat a rajtuk lakmározó bogarakkal és „talán egerekkel“ másutt láttátalan, ha ugyan látta valahol.

És ha már jónak látta írni könyvtárunkról, — mielőtt azt bár egyetlen egyszer megtekintette volna — úgy fől legalább az unitárius főiskola tavalyi értesítőjét, a hol pontosan megláthatja, mennyit törődik az igazgatóság az intézetben levő négy könyvtárral.

Ugyancsak ez értesítő azt is megmondja, hogy a főiskolai könyvtár, melynek nagyobb része sincs rendezetlenül összehalmazva, már a múlt isk. évben feltűnőleg 30,000 kötetben, és hogy ugyancsak a múlt isk. évben 214 kiváló használta, a kik kivétel 321 művet 412 kötet és 43 kötetben.

Mindez adatok elég ékezzsón illusztrálják a „Kolozsvár“ könyvtárakban utazó cikkírójának megbízhatóságát.

FENESI FARKAS.

Május 1-től

következőleg lehet az

„Ellenzék“-re

előfizetni:

Egész évre . . . 16 frt.
Félévre 8 frt.
Évnyegyedre . . . 4 frt.
Egy hóra 1 frt 50 kr.
Előfizethetni bármely naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, május 2.

— **Május elsejének** öröme nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában tiszta, szép idő volt. A hőmérséklet is csaknem mindenütt emelkedést mutatott 2—3 fokkal. A meleg napok még Muszkaországban is beköszöntöttek. Ott 1—4 fok a meleg, Magyarországon 6—15 fok az átlagos hőmérséklet. A meteorológusok a következő napokra felhős, enye időt várnak.

— **Az új pénz.** Sok kalamitás esik meg az új pénzzel. Tegnap egy 1 frt. 23 kr. számla tartozása kifizetése alkalmával 2 kr. helyett 2 drb. husz koronás arany pénzt adott egy cselédnek. Az arany pénz egyik darabját a cselédől becsérélte egy vadonát új krral egy darabont. E pénz értékéről a leány csak akkor lett felvilágosítva, a mikor a másik arany pénzt egy fiu 10 fittal

váltotta be. Így aztán a darabontól is vissza kerítették 20 koronást.

— **Feltörték az „Ekonómus“-t.** A reggel aza megdöböntő hír kelt szárnyra Kolozsváron, hogy a város legelőkelőbb forgalmu utcájában a belhid utcában, ismeretlen tettes feltörte az „Ekonómus“ nevű oláh bankot és azt kirabolta. A hír már a reggeli órákban szárnyra kelt egész városon és különböző verziók keringtek az esetről. Beszélték hogy 900 frtot vittek el a Wertheim szekrényből, más verzió szerint pedig 20000 frtot emeltek volna el. A tény az, hogy az Ekonómus nyitott ablakából egy ominozis kötél logott le a levegőben, melyet minden valószínűség szerint valaki arra használt, hogy azon leereszkedjék.

Az esetről a rendőrségnek jelentést tettek a Deák Pál főkapitány és Pataky Sándor alkapitány a helyszínére kiszállottak az eset felvételére és annak kapcsán a hivatalos nyomozat megindítására. A vizsgálatból kitudt az, hogy a tettes hajnalban fél három óra és négy óra között ereszkedett le az ablakból. A szobában különben szekerest és vésőt találtak, melyet a tolvaj arra használt fel, hogy azzal Podoba Vazul pénztárnok fiókját feltörje. A Podoba fiókjából az iratok ki voltak szedve és szét voltak hányva. A Wertheim szekrények érintetlenek voltak a mi arra mutat, hogy a betörőnek nem volt kedve megkísérteni a pénzszerények feltörését.

A tolvaj, mint a vizsgálat sejtetni enged, még tegnap délután, mielőtt a hivatalnokok ott voltak, lopódzott be, elbújt a kéménylyukba, bevárta az éjet s ekkor kezdett a munkájához. Szilasi elnököt és Podoba Vazult meglepte a betörés híre, s azt, hogy tolvaj a fiókból mennyi pénzt vitt el, egész biznysággal még ő is tudták megállapítani. A rendőrség most abban működik, hogy nyomozza az „ismeretlen tettest“, a ki ha már nagyobb pénzre nem tehetett szert, látogatott jegyért, melyhez hasonló „A nagy idai cigányok“-ban Csoré vajdáról olvashatunk, ott hagyta a bankban.

— **10 éves jubileum.** A kolozsvári földmivessék köréből alakult ev. ref. egyházi énekkar folyó hó 22-én (pünkösd másod napján) a lövöldkert helyiségében tíz éves fennállása emlékére öröm ünnepélyt (jubileumot) s ezzel kapcsolatosan zárkört májálást tart. E kettős ünnepély részletes programja mielőbb meg fog állapittatni.

— **A kertészeti egyet. konyha** és diszkeresztési szakosztálya szerdán május 3. d. u. 6 órákor szokott helyiségében (városi háza közgyűlési terme) rendes ülést tart. A tisztelt tagok minél számosabban történő megjelenését kéri az igazgatóság.

— **A fiatalok barátja** májusi száma t. megrendelőit értesíti a szerkesztőség, hogy a konfirmációi kép elkészítésében olyan akadályok adtak elő magokat, a melyeknek elhárítása nem a szerkesztőségtől függött s e miatt a lap egy néhány napot késni fog, de áldozó csatlóitokra mindenkinek a kezében lesz. Új megrendeléseket elfogad a szerkesztőség.

— **Himem.** Tisza László leányát, Etelkát, eljegyezte Zeyk Károly földbirtokos, volt országgyűlési képviselő.

— **Adomány** a honvédek koszorujára. Mohay Károlyné urnő, ki minden hazafias ügy elővitelénél áldozat készségét tetel bizonyítja, a honvédek koszorujára 3 frtot küldött lapunkhoz. Az összeget a mozgalom élén álló urnőhöz özevgy Cserei Jánosné ő nagyságához Imecsfalvára elküldöttük.

— **Vizpróba.** A kolozsvári önkéntes tűzoltók ma reggel 7 órákor a belmonostor utcában tűzoltászati szempontból kipróbálták a vízvezetési hidrantsokat. A városi vígadó mellett 20 méter magasra a szabadban feltolták a tolólétrát felvitték ezen a vízvezető csövet s a 20 méter magasból bocsátották sugarat a redouta. A vizsgálatok elég erje volt arra, hogy a redout épület órájái elhatoljon. A hidrantsok vízi erejét ennél fogva, magasabb épületek oltására alkalmasnak találják.

— **Szerény Zoltánnak,** színhá-zunk tehetséges, törekvő fiatal tagjának csatlóitkőn, május 4-én lesz a jutalomjátéka. — Szinre kerül „Stern Iszák“, énekes bohózat, melyben a jutalmazandó játéksza a czimszerpet. Szerény az utóbbi időben oly szép jelt adta haladásának s annyira meg tudta magát a közönséggel kedveltetni, hogy méltán remélheti a sikertől jutalomjátékot.

— **Utazás a föld körül 80 nap alatt** cz. nagylátványosságra már megkezdtek az előkészületeket. A diszleket rendkívül szép és hatásosak és bizonyára a mozgó elefant, praktikabilis gőzhajó, indus bálványképek stb. is megteszik a maguk hatását. A darab ez alkalommal egészében megy, nem mint eddig, egyes képek kihagyásával. Új képek lesznek, melyeket eddig a kolozsvári közönség nem látott: a kigyók szigete, mozgó kigyókkal; a san franciscói földdusbró-választás; a Pacific vasut megrohanása. (A sinek, mozdony, vagonok, vasuti órház stb. igen érdekes látványt képeznek.) Szóval egy a darab, mint az egész előadás új alakot nyer és így előre láthatólag nagy érdeklődést fog kelteni.

— **Tudorrá avatás.** Holnap (május 3-án) déli 12 órákor avatják tudorrá Endes Miklós végzett jogászt, ki négy hó slatt tette le a szigoriatelét, a mi ez ideig páratlanul áll az egyetem történetében. A tehetséges, törekvő ifjúnak, ki az egyetemi ifjúság mozgalmaiban jelentékeny szerepet játszott s 1892. szeptembertől december végéig az ifjúsági szakosztály elnöke is volt, őszintén gratulálunk.

— **Panasz.** Panaszt vettünk egy a nevelés ügy iránt érdeklődőtől a miatt, hogy nem akartak neki megmutatni egyik helyi nyilvános népiskolában az iskola berendezését. A panasz az iskola vezérigazgatója ellen szól s a kolozsvári egyházi és kir. tanfelügyelő figyelmébe ajánlja az ügyet a felszólaló.

— **Erdőégés.** Miint Badenből távirják, a Lindkolesn tegnap délután három órákor kigyulladt az erdő. A tűzoltóság fák kivágásával lokalizálta a tüzet. Két őz odaégett.

— **Gyászhirek.** Palotási Világgy Mihály élete 65-dik évében elhunyt. — Szóts Gerő a kovásznai ref. egyház lelkipásztora meghalt.

— **Erdőégések.** A tavaszi napok beálltával az erdélyi részek több pontjáról jelentettek nekünk nagyobb erdőégéseket. Felhívjuk a közizg. hatóságok figyelmét a megkivántató szigorú intézkedésekre az erdők tűz elleni órzése tekintetéből, mert minden erdőégéssel a közgazdaságra nézve jelentékeny vagyon megpusztulása.

— **Eljegyzés.** Csik-Tapolczai Lászlár Ottó tanárjelölt eljegyezte szűk családi körben e hó 1-én öz. Veress Sándorné leányát Irmát.

— **A veszprémi tűzvész** keletkezésére vonatkozólag, minthogy a gyújtogatókat mindaddig kipihantolni nem lehetett, a „Veszprémi Hírlap“ tegnapi száma a hatóság-nak figyelmébe ajánlja azokat az elmebeteg embereket, a kik évek óta háborítatlanul csatangolnak Veszprém utcáin. Követeli, hogy végre-valahára helyezték biztos őrzet alá ezeket a szerencsétleneket. Fontosnak tartja ezt, mert a legutóbbi tűzvész keletkezésekor épen egy odaváló, kellő felügyelet nélkül kóborló elmebeteg látta a mentésre sietők nagy nyugodalommal kísélni abból a házból, melyben a tűz kiört. Lehet, hogy az a szerencsétlen félkegyelmű ember okozta a szerencsétlenséget.

— **Hírlapírók a miniszterelnöknel.** A hírlapírók nyugdíjintézetének küldöttsége vasárnap adta át miniszterelnöküi palotában Wekerle Sándor miniszterelnöknek, az az intézet első tiszteletbeli tagjának, a megválasztásáról szóló díszokmányt. A küldöttséget Falk Miksa országgyűlési képviselő, a Pester Lloyd szerkesztője vezette.

— **Gyilkosság egy zsömlye miatt.** Buresch kapitány, ki annak idején Bécsben agyonvert egy péket, mert ez szemére vetette, hogy keletlenül többet nyomkodja a zsömléket, elmeállapota megvizsgálása végett a helyőrségi kórházba szállították. Ott kitudt, hogy elmeállapota egészen normális és azért a rendes hatóságnak adták át.

— **Három feleség egyszerre.** Montague Henry mérnök a minap polyamiával vadolva állt a londoni rendőrség előtt. A vádlott először Transvaal-ban nősült meg selhagyta a feleségét. Másodszor New-Yerseyben lépett az oltár elé, végre mult novem-berben Clérkenwellben tett szert harmadik feleségére. Mind a három asszony él, de a vádlottat azért mégis felmentették.

— **Natalia nem megy Szerbiába.** Mikor a kis szerb király a merészen kigondolt és szerencsésen sikerült államcsíny után kezébe vette a hatalmat, mindenki azt hitte, hogy a király édesanyja vissza fog térni Szerbiába. Az erre vonatkozó szárnyra kelt hírek be is jártak az összes európai lapok s minthogy hivatalos csafolat a hírekre nem érkezett, mindenki hitelt adott azoknak. Belgrádi tudósítók most azt táviratozzák — hogy biztos forrásból eredő értesülés szerint Natalia királyné lemondott arról a szándékáról, hogy visszatér Belgrádba. Egeelőre még négy hétig Olaszországban marad és onnan egyenesen Biaritzba utazik.

— **Kivándorlás Tolnamegyéből.** Tolnamegyét mind sürdűben, szinte se-regestől hagyják el lakói, hogy új, boldogabb hazát keressenek maguknak. Báltaszék-ről — mint levelezőnk írja, — a mult hetén 170 család vándorolt ki, részint Amerikába, részint Báltaziókba. — A szegénység kergeti őket. Báltaziókban ezeltől néhány évvel megtermett évenként 100,000 hektoliter bor; az inén semmi szőlő nem lesz; a tőkék legnagyobb részét most vagdalják ki, hogy fel-szantsák és tavaszival ültetés be. — Kis-Székel közszégből 12 nazarénus familia indult május 1-én Amerikába. Ezeket már nemcsak a keresethiány, hanem a vallási rajongás is hajtja, mert itt nem érzik magukat többé biztonságban s vannak gonoszlelekkufárok, kik azzal csallják ki, hogy ott teljes vallásgyakorlás van s az ottani gazdag nazarénusok tárt karokkal várják őket. A tudatlan, rajongó népség pedig hisz nekik és családostul vándorol ki Amerikába.

— **A charkovi merénylet.** A „Standard“ pétervári jelentése szerint a czár vonatát Charkov közelében puskaölvésekkel és vasuti jelkékel megállították. A charkovi kormányzószék hivatalos lapja szerint a czár vonatát csakugyan megállította Lukjanov vasuti őr, mert észrevette, hogy Charkovtól 92 verszinyire egy sín föl van szabítva. Vasziljev mérnök, a charkov-szovai vasut vezérigazgatója egy külön köriratban megdicsőítte a vasuti alkalmazottakat éberségét, s közölte velük, hogy a balesetről a czári család semmit sem tud. Lukjanov pedig, a ki a czári vonatot idejekorán megállította, s ez

által talán a czár életét mentette meg, tíz egész rubel jutalomban részesült.

— **Megrendszabályozott író.** A párisi ügyvédi kamara a napokban egyik tagját, Ajalbert Jeant három hónapra eltiltotta az ügyvédség gyakorlástól, mert a Gil Blasba cikket írt, melyben az ügyvédi kamara né-mely elavult és felszeg intézményét nevétségessé tette. Mikor az ügyvédi kamara Ajalbert-t maga elé idézte, a vádlott azt vála-szolta, hogy nem tartja az ügyvédi kamarát illetékesnek arra, hogy tagjai irodalmi munkássága fölött ítéletet mondjanak. Az ügyvédi kamara annak dacára ille-tékesnek mondotta ki magát s a már említett büntetésre ítélte Ajalbert. A francia lapok e miatt teljes joggal vannak az ügyvédi kamara ellen felháborodva. A Figaro azt írja, hogy a kamara magatar-tása épen oly ostoba, mint kisl-lkt s eljárása nem kevésbé nevétségessé, mint az volna, ha az újságíró-kör bírósága elé idézné azo-kat az ügyvédek, a kik a sajtót megtá-madják.

Színház.

Tegnap kedves és szívesen látott vendége volt a kolozsvári színháznak. Ábrányi Emilné, a budapesti operaház tagja lépett fel „A sevillai bolyhély“ opera, Rozina szerepében.

Ábrányiné asszony művészete, bájos hangja, magos iskolája, kedves és szeretetre-méltó megjelenése, nem ismeretlen a kolozs-vári közönség előtt, de az este még is meglepett. Annyira precíz, annyira könnyed és annyira természetes, hogy szinte bámulni lehet. Soha sem dolgozik pose-zal, soha sem erőltet egyetlen mozdulatot és soha sem lát-szik rajta, hogy különös hatásra számítsa. A kedély, a frissesség ömlik el egész lényén s művészi játékával hízegő, kedves hangjával, magával ragadja a nézőt.

A színházi közönség ma kitűnően jól mulatott. A mi közönségünk ugyanis már réglen nem részesült abban a szerencsében, hogy művészi éneket halljon. Tehetséges kezdőink teljesen kezdők, szerény tehetség-gel s így mi bevégzett énekművészet helyett igen sokszor iskolai gyakorlatokban részestl-tünk.

Ma este azonban teljes volt a gyönyör-rűségünk. Valóban az énekművészet magos fokában gyönyörködött a közönség s elra-godtatásának minden ária után zajos tapsok-kal adott kifejezést.

A 3-ik felvonásban az ének iskola jelenetnél a Traviatából remekül előadott nagy ária után rugyított a „Naptól virit, naptól hervad a rózsza“, — majd a „Csitt-csitt“ notára, melyekkel a lelkesedésnek valósgos vi-harát keltett fel.

Ábrányiné művészete mintha csak környezetére is átragadt volna, mert az előadás összhangja valóban egyike volt a legsikerültebb előadásoknak, a milyent a mi gyenge viszonyaink mellett produkálni lehet. Operai előadásokra, a korus is a zenekar is hiányos de maga a személyzet is igen természetesen nem operai énekesekből áll, hanem azért teljes elismeréssel kell szólnunk Várad i Miklós Figarójáról, Láng Etel Bertájáról és Kápolnai Amalvivájáról — noha ez utóbbi még egy kis rekedtséggel küzdött, de azért övé maradt a diadal.

Az előadásnak fél tíz órákor volt vége és a közönség egy rég nem élvezett győnyűrtésig kedves hatása alatt távozott a színházból. (t. p.)

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti távirata.)

Nagy sikkasztás.

Budapest, május 2.

A magyar leszámítoló és pénzváltó bank kárára Berecz Antal könyvvivő, Berecz Antal tanár fia 48,200 forintos sikkasztást követett el.

A sikkasztást a következő módon követte el:

Biró Arthur pénztári ellenőr átadott Berecznek 38 darab váltót 76,000 frt értékben, hogy az osztrák-magyar bank budapesti főintézetében escomptáltassa.

Berecz ki is vette a pénzt, a csere-váltókat visszavitte a hivatalába, látszólag nyugodtan leült és dolgozni kezdett.

Nemsokára kiossant a hivatalos helyiségől és hiába várták mert többé nem tért vissza.

Midőn utánna tudakozódtak, kitudt, hogy a legértékesebb váltókat megtartotta és a pesti kereskedelmi banknál beváltotta s az összeggel megszökött.

A tettest feljelentették.

A nyomozás kiderítette, hogy a tettes öcsöcével és kedvesével elment hazulról.

A pályaudvarokat detektívek lepték el. Értésítették a határ állomásokat is.

A leszámítoló bank kétezer forintot tűzött ki a tettes elfogatására.

Bíjjel Pragerhoff állomáson elfogták a sikkasztót.

Találtak nála tízenkilenc ezer frtot, és egy új arany órát.

Kedvese öcsése az elfogatáskor nem volt vele.

A pénz többi részét azt hiszik, ezek emelték el.

Vadnai Andor kineveztetése.

Budapest, május 2.

Vadnai Andor volt képviselő, osztály-tanácsosossá neveztetett ki.

A képviselőház szünete.

Budapest, május 2.

A képviselőház szünete alkalmasint pünköszt veszi kezdetét.

A házban a vitát a tanítók fizetésére vonatkozólag folytatták. A tárgyalás menete egyhangú és színtelen.

Egyházpolitika.

Budapest, május 2.

Győrmege egyházpolitikai kérdésben feliratot sem a kormányhoz, sem a Házhoz nem küld.

Veszprémmegye	163 szóval, 62 ellen.
Vasvármegye	211 „ 167 „
Fejérmegye	75 szótöbbséggel.
Csanádmegye	87-tel 17 ellen

az egyházpolitikát elfogadta.

Halálozás.

Budapest, máj. 2.

Beliczay Gyula híres zenetanár tegnap este meghalt.

Fizetés felemelés.

Kaposvár, máj. 2.

Kaposvárott a megyei tisztviselőknök 10000 frt. fizetésemelést megszavazták, de pótdátot nem vetettek ki.

Nemzeti színház.

Bérlő 244 szám.

Kolozsvárt, szerda, 1893. május hó 3-án.

Másodszor:

A RÉGI DAL.

Színmű 8 felvonásban

Felsősz szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptalajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Van szerencsém a m. t. közönség szíves tudomására adni,

hogy bevásárlási utamból

vissza tértem s raktáromat dus választékba láttam el, mindennemű

női pipere árucikkkelkülönös figyelembe ajánlom eredeti

Párisi és Bécsi diszített Modell kalapokat

raktáromban nagy választék van diszített len kalapokból, napernyőköl, miderékből, bluzokból, mindentféle női felöltökből.

Üzletem jóbirnévét szemelőtt tartva, főtörekvésem ezuttal is oda irányult, hogy a m. t. közönséget mérsékelt olcsó árak mellett, legjobb minőségű árukkal szolgáljam ki.

Az eddig tanusított szíves bizalomért fogadják hálás köszönetemet, továbbra is kérve

Mély tisztelettel.

Betegh Péter utóda,

(2—4) Jcsenzky Ferenc.

FIGYELMEZTETÉS.

Félrevezetések meggátálása végett figyelmeztetem a n. é. közönséget, vendéglőslőket és elárúsítókat, hogy az

eredeti

Dróher-féle sör

Erdély, Bihar- és Szilágy megye részére ugy palacsokban, mint hordókban

csakis egyedüli képviselőimnél

BOGNÁR és SZANTÓ czégnél

Kolozsvárt és Nagyváradon

eredeti gyári áron kapható és rendelhető.

DRÉHER ANTAL

sörfőzdéje Kőbányán.

Vonatkozással fentebbi nyilatkozatra, tájékozás végett értesítjük a n. é. közönséget, hogy palacsokban elárúsított csak akkor tekinthető eredeti Dróher-félenek, ha annak dugasza Dróher-féle bélyegzővel, továbbá az általunk használt csimkéekkel (vignetta) van ellátva.

Teljes tisztelettel

(2 4)

BOGNÁR és SZANTÓ

Árverési hirdetmény.

Alóírt közhírre teszem, miszerint Szolnokdomboka vármegye kékesi járás Bódó községben levő 42 átmérűtű két kövű jól berendezett új gőzmalmomat, melyet egy új 10 lóerű locomobil hajt, folyó évi május hó 24-én d. e. 10 órakor Bódón tartandó önkéntes árverésen eladom.

Tájékoztatom az árverezni kívánó közönséget, hogy érintett malomnak egy terjedelmes jó örlő vidéke van olcsó faanyag közelében, továbbá a malom körül tisztességes személyzeti épületek vannak (8) nyolcz osztálylyal és szekér-szin az örlő közönség részére.

Az árverési feltételek Magyar-Borzás községben alóírtul megtekinthetők, a hol venni szándékozik a malmot szabad kézből is megvehetik az árverés napjáig.

Megjegyzem, hogy 400 öl fakészletem is van.

Kelt Magyar-Borzás, 1893. évi április hó 20-án.

396. (2-3)

Sámuel József.

Sz. 65—1893. v. h.

410. (1—1)

Árverési hirdetmény.

A sz.-udvarhelyi kir. bírósági végrehajtó közhírre teszi, hogy a székelly-udvarhelyi kir. járásbíróságnak 346—1893. polg. számú végzése által sz.-udvarhelyi Gál Jánosnak ügyvéd Kovács Mór által képviselve, parajdi Szálasi György ellen 193 frt 42 kr. tőke és járuléka iránti ügyben, alperesnél Parajd községben összesen 430 o. é. frtra becsült következő javai, egymint: egy féderes 2 tléses kocsi, egy barna szőrű paripa-ló és 30 drb. juh — ezen ingók Parajd község házában 1893. évi május hó 31-én délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen el fognak adni, melynél az egyes javak vételárán azonnal fizetendő, esetleg a becsáron alul is a többet ígérőknek el fognak adni.

Az árverési feltételek a bírósági végrehajtónál megtekinthetők. Ezuttal felhívom mindazokat, kik a lefoglalt javak iránt elsőbbségi jogokat érvényesíteni vélnék, hogy elsőbbségi bejelentéseiket az árverezés kezdetéig, habár külön értesítést nem vettek is, alulírt végrehajtóhoz nyújtsák be, mert különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolva, egyedül a vételár föléselegre fognak utasítani.

A székelly-udvarhelyi bírósági végrehajtótól.

Sz.-Udvarhelyt, 1893. évi május hó 1-én.

BIRÓ SÁNDOR s. k.,
kir. végrehajtó.

ÚJ ÜZLETNYITÁS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint a „**Király és Császár**” cég megszüntével, saját „**CSÁSZÁR DÁVID**” cégem alatt **főtér 23. szám (Iparos-palota)** egy egészen ujonnan berendezett és teljesen új árukkal ellátott

DIVAT-SZÖVET- ÉS KÉZMŰ-ÁRU ÜZLETET

nyitottam.

Raktáromon szép választékban található:

fekete és színes selyem kelmék, fekete és színes ruha-kelmék, Atlas Satinok, Toille, Batist és Cretonok, vászon, chiffon asztalneműk, Zephir, Guari, eső- és napernyők, kesztyűk, szalagok, Miederok, diszek minden kivitelben.

Paplan selymek és Clotok és sok itt elő nem sorolt czikk.

Kérve a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, vagyok tiszteletteljes szolgálja:

387. (5—10)

CSÁSZÁR DÁVID.

ÚJ ÜZLETNYITÁS!

A „Nemzeti szálloda”

ajtói, ablakai, butorzata,
némely tárgyai eladása iránt

értekezni lehet:

Bel-szén-utca 2-ik szám alatt,
Muntyán Józsefnél.

405. (1—3)

Tisztán kölcsönös. — Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereség a biztosítottak javára esik.

A legnagyobb és leggazdagabb
pénzügyintézet a világon.

Biztosítéki alapja

907 millió

frank.

THE MUTUAL
NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG
ALAPÍTOTT 1843.

Biztosít

ember életet

legkülönbözőbb és leg-

előnyösebb

módozatok szerint.

Prospektusokkal és tüzetesebb felvilágo-

sítással szolgál az

Erdélyrészi aligazgatóság

Kolozsvárt, Belhíd-utca 16. sz. alatt.

Sz. 11694—1893.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírre teszi, hogy öz. Dáncs Tománé végrehajtónak Lapistea Juon l. Kosztinsan Dimbán hagyatoka végrehajtást szenvedő elleni 60 frt tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a kolozsvári kir. törvényszék, a Kolozsvár vidéki kir. járásbíróság területén levő, Lapistya községben és határában fekvő és a fenti végrehajtást szenvedő és özvegye sztl. Lapistea Násztászia tulajdonátul felvett lapistyai 7. sz. tjkvbeni A I. 1—10. rsz. 7, 8/1, 25/1, 70/1, 81/4, 81/7, 112/1, 125, 128/1, 130/1, 131/1, 136/1. hrsz. birtokra 310 frt becsárban és a 37. sz. tjkvbeni A I. 1—5. rsz. 71, 75, 76, 80, 80b—81/1, 108/1, 120. hrsz. birtokból a végrehajtást szenvedőt illető 1 hatod rész jutalékra 43 frt 83 kr. becsárban, mint ezennel megállapított kiküldtési árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1893. évi május hó 31-én délelőtt 10 órakor Lapistya községben, a község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldtési áron alól is eladati fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok 100%-át — bánatpénz gyanánt — készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldtött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-sa értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.

Kolozsvárt, 1893. évi január 17-én.

REINOLD ARTHUR,
kir. törvényszéki bíró.

Sz. 614—1893.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A b.-hunyadi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság, közhírre teszi, hogy a „Magyar-Francia biztosító részvénytársaság” végrehajtónak Mandel Ábrahám végrehajtást szenvedő elleni 84 frt 92 kr tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében, a b.-hunyadi kir. járásbíróság területén levő, O-Nádas községi 50. tjkvben foglalt A I. 1—3, 5—15, 17—28. rendszámok alatti ingatlanokból 1 nyolczad rész illetménye 161 frt; 96. sz. tjkvben A I. 1—6, 9—10. rendszámok alatti ingatlanokból felerész illetménye 133 frt; 151. sz. tjkvben A I. 1. rsz. a. ingatlan 1 negyed rész illetménye 7 frt; 160. sz. tjkvben A I. 1—4. rsz. a. ingatlanból 1 negyed rész illetménye 119 frt; 165. sz. tjkvben A I. 1. rsz. a. ingatlanból illetménye 6 frt; 202. sz. tjkvben A I. 1—8. rsz. a. egész ingatlanokra 43 frt; 174. sz. tjkvben A I. 1. rsz. a. ingatlanokból illetménye 15 frt kiküldtési árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi Junius hó 2-ik napján délelőtt 10 órakor O-Nádas községben, a község házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldtési áron alól is el fog adni.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 100%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldtött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság telekkönyvi hatóságától.

B.-Hunyadon, 1893. évi február hó 15-én.

VÉGH JÓZSEF,
kir. aljbíró.

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

AGNES FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalom. — A bornak színetét nem változtatja. — Természetes ízű kellemes szaga.

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabb a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyöskök bizonyult az Agnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Agnes-forrásról Mohán.

A mohai Agnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut esetében.

Budapest, 1892. március hava.

Dr. Kéti Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Agnes-forrást kitűnő sikerrel rendelem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része kórást és húsmenést okozna. Örömmel konstatahottam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Agnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a környalat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasznosítókra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazai ásványviz-forgalmából.

N-Szalonta, 1892. október 20.

Dr. Deme Béla,
járás és Bihar-m. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerterében, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos forrást

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványviz-szállító.

215. (5—12)

BALATONFÜRED
GYÓGYFÜRDŐ
Zalamegyében, Magyarország.

Posta, távirtda helyben.

Fürdőidény kezdete május hó 21-től szeptember hó végéig.

Tiszta ózondus, enyhe, egyenletes tóparti levegő; égvényes, szénasavas, vasas források; juhsavó, tej, szőlő, massage gyógy-mód; szénsavas meleg pezsgő és szénsavas hideg fürdők, gőzfürdő, zuhanyok, balatonfűredi hideg fürdők és uszodák, orvosi tekintélyek által igen ajánlva; vérszegénység, görvél, gümőkör, csúsz, közhvény, légszervek hurutos bántalmái, rekedtség, vérköpés, gyomor, bélhurut, máj és lépvérbőség, női bajok és idegbántalmakban.

Elsőrangú fürdőintézet.

Hegyekről védett gyönyörű fekvés, díszes és czél szerű berendezés, gyógyterem, sétacsarnok, árnyékos sétányok, lombos park, lenyves liget, térszén, színelőadások, hetenkint táncmulatság, élvezetes kirándulások, sétacsónakázás. Elegáns lakások az Erzsébet, Klotild udvarokban és a Grand Hotelben; csinos nyaralók. Jó és mérsékelt étkezés, table d'hôte, couvert 1 frt 50 kr. A szobák ára 40 krtól 4 frtig. Junius 15-ig és augusztus 20-ig a saison végéig a lakások 30 százalékos, az étkezés 20 százalékkal olcsóbb a Grand Hotel éttermeiben.

Vasuti állomás Siófok és Veszprém. Siófokról gőzhajón 1 óra. Veszprémtől bérkocsin 1 és fél óra. Vasuti salsónjegyek 33 és egyharmad százalékos kedvezményvel, menetérti jegyek — 3 napra — féláron kaphatók. Prospektusokkal ingyen szolgálunk. A fürdő intézet rendelő főorvosa Dr. Huray István.

Lakásrendelések — előleg mellett — Kovács Ábel fürdőigazgatóhoz intézendők Balatonfűredre.

Balatonfűredi ásványvíz, mely mint éltérndi víz is igen kedvelt, forrástára Édeskuty L. ásványviz szállítóhál Budapest. Szemeray Jánosnál Veszprémben és Birkmayer Lajosnál Székesfehérvárott.

332. (3—3)

A FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.

Zachrelin.

Zachrelin.

Kapható Kolozsvárt Misselbacher J. B., Gergely Ferencz, Kónya Sándor, Pap Ernő, Kovács P. fiai, Adler Samu, Barcsay Manó, Bojái Sándor, Bokros Ádám, Boskovics József, Bréver János, Flóra Gyula, Hirschfeld Sándor, Harashty Jenő, Havas Armin, Marcsán Bogdán, Moldován József, Papp Kristóf, Palóczy Lajos, Ifj. Pere István, Somlyai István, Tanb Nánán, Veisz József Ifj. Vikol Gergely és Wolf János uraknál. Bánffy-hunyadon Schweiger Ferd. J. Bekéné és Supke és Verecsné M. Gy. Mousteron Schulz Lajosnál. — Szamosújváron Lengyel Ödön és László Kristóf. Tordán Kovrig János Bernard és Polónyi Gajzágó Rob. Karácsony és Pitterich Velics Samu és fia Soós Károly és Schuster György uraknál. — Ezen kívül majdnem minden nagyobb üzletben.

381. (2—12)